

УДК 72.025.4/5

к. арх., доцент Лещенко Н.А.,
ardisconn@ukr.net, orcid.org/0000-0002-3198-4554,
Київський національний університет будівництва та архітектури

СТВОРЕННЯ ПРИВАБЛИВИХ МІСЬКИХ ПРОСТОРІВ В ПРОЦЕСІ РЕКОНСТРУКЦІЇ АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА ІСТОРИЧНОГО МАЛОГО МІСТА

Аналізується питання привабливого міського простору. Визначається, чому існують і чим відрізняються міські простори, що притягують людей, і «порожні» простори, що мало використовуються. Розглядається створення привабливого публічного міського простору на прикладі ревалоризації площі Пам'яті у м.Барі.

Ключові слова: привабливий публічний міський простір, мале історичне місто, ревалоризація, ринкова площа.

Постановка проблеми.

Гуляючи по місту і спостерігаючи за тим, що відбувається, часто задаєшся питанням, чому є окремі місця в місті, де завжди багато людей, і життя там кипить, а є абсолютно порожні території, де протягом півгодини в розпал дня можна побачити дві-три людини. Причому ці люди не зупиняються, не затримуються на цій території, а проходять повз. І це при тому, що тут є достатня кількість місць, де можна посидіти. Ця ділянка міського середовища абсолютно не активна, не наповнена життям і в кращому випадку використовується як транзит. І якщо порівнювати такі «живі» і «неживі» міські території, то вони не обов'язково повинні знаходитися в різних районах, наприклад, в центрі і на околиці міста. Так, тоді можливо б було сказати, що центральна частина міста більше користується попитом, до неї є більше цікавості з боку всіх людей, як місцевих мешканців, так і гостей міста. А на периферії найчастіше можна зустріти тільки місцевих жителів, які вдень працюють, і їх місце прикладання праці знаходиться зовсім в іншому районі. Частково вірно. Але наповнені людьми і порожні ділянки міського середовища часто можна зустріти і в самому центрі міста. Причому вони можуть бути віднесені одна від одної не більше, ніж на сто метрів, а в деяких випадках знаходитися поруч. Значить питання не в місці розташування, а зовсім в іншому. У чому причина привабливості одних міських просторів і безлюдності інших? Питання дуже актуальне абсолютно для всіх міст, незалежно від їх розмірів, місця та часу виникнення і рівня сучасного розвитку.

Виклад основного матеріалу.

Джейн Джекобс в своїй книзі «Смерть і життя великих американських міст» визначила, що «щасливі» міські території, які залучають більше людей, рідко знаходяться по сусідству з масивними зонами, цілком присвяченими одному способу використання, тобто з монофункціональними зонами [1]. Отже, «неживі» міські території – це зони, в яких не вистачає функціональної різноманітності, і вони недосить активно використовуються. Щоб їх оживити, необхідно їх функціонально наповнити, створити багатофункціональне міське середовище, де кожен зможе знайти для себе щось цікаве, себе проявити, відпочити чи просто поспостерігати за міським життям [2].

Якщо йдеться про міську площу, то вона має бути активним якісним публічним простором, доступним і цікавим для всіх груп населення. Щоб бути «живою», вона має бути наповнену різними функціями, які будуть представлені через будівлі, що формують периметр площі, та через постійні і тимчасові майданчики, що розташовані вже на самій території площі, і є продовженням чи доповненням функції будівель. Функціональна організація має відбуватися за певними сценаріями, що можуть змінюватись, бути підлаштованими під певні міські події. А саме, поряд з повсякденним міським життям це є періодичне проведення різноманітних міських свят, ярмарків, фестивалів. Отже площа має бути «живою», здатною до трансформування та адаптації під потрібну міську сцену. Вона має приваблювати різних людей, і якщо мова іде особливо про історичне місто, то бути візитівкою цього міста, а отже улюбленим місцем для місцевих мешканців і цікавим місцем відвідування для його гостей.

Простежимо, як можна вирішити визначену проблему на конкретному прикладі. До розгляду пропонується площа Пам'яті у місті Барі Вінницької області та запропонований проект її ревалоризації для підвищення її архітектурної та соціальної цінності шляхом створення привабливого якісного публічного міського простору.

Наразі площа Пам'яті частково розташовується на місті історичної ринкової площі. Історична ринкова площа займала центральне місце у Польному Барі, де традиційно мешкали українці та поляки, що займалися торгівлею та ремісництвом [3]. Із історичної забудови збереглися пам'ятка архітектури місцевого значення – аптека та цінна будівля - торговий дім купця першої гільдії, де зараз знаходиться міське управління права та соціального захисту населення. Сучасна площа була утворена у другій половині ХХ ст. після низки трансформацій, що сталися в першій половині ХХ ст. та у повоєнні роки.

В наслідок цих змін нова площа отримала нові функції, такі як рекреаційну та меморіальну, та нову назву. Рекреаційна функція представлена парком, що був розбитий в центрі площі у повоєнні роки ХХ ст., меморіальна – меморі-

алом героям Великої Вітчизняної війни. Попри такі позитивні функціональні надбання площа частково втратила свою історичну функцію – ринкову. Чому частково? Тому що, незважаючи на зміни її головної функції, вона все одно залишається полі функціональною. Поруч із парком, на території, що зараз належить міській автостанції постійно проходять тижневі базари, відбувається торгівля з машин. І саме ця частина території бувшої ринкової площі є наразі найбільш активною і запитаною серед місцевих мешканців.

Що стосується паркової частини площі, то вона займає практично всю її центральну частину. Це є нестандартним рішенням композиційної організації центральної міської площі, досить оригінальним, і мало б стати її родзинкою, улюбленим місцем для проведення свого вільного часу місцевими мешканцями. Нажаль, можна спостерігати зовсім протилежне. Цю частину площі вони використовують не як місце для відпочинку, а лише як транзит, сполучення між будівлями, що формують протилежні сторони площі. Отже в цій частині площі вони не затримуються, тим більше не приходять сюди спеціально, щоб провести свій вільний час. І тому більший проміжок часу ця територія залишається не залюдненою. Все активне міське життя проходить поруч, біля будівель чи біля парку, на території, що межує з міською автостанцією.

Чому? Тому, що, по-перше, саме тут сконцентровані різноманітні функції і, по-друге, паркова частина площі не упорядкована. Наразі вона має досить гарні літні дерева, але зовсім не має місць для зупинки та відпочинку біля них. Крім того всі існуючі доріжки сполучення занадто прямолінійні, без майданчиків, що націлює людину саме на транзит і ні як не запрошує залишитися.

Запропонований проект ревалоризації площі Пам'яті був направлений на те, щоб знайти таке рішення, яке б перетворило її на привабливий живий міський публічний простір, цікавий для відвідання та улюблений для проведення вільного часу (рис.1). Малося вирішити низку наступних завдань:

- відновити втрачені історичні функції площі як міської ринкової, причому не тільки і не стільки як місця торгу, а як місця, де б активно проходило все міське життя, різні важливі і повсякденні міські події, місця для спілкування, зустрічей, проведення вільного часу;

- створити нові торгові ряди, які б користувалися попитом серед місцевих мешканців та привернули увагу гостей міста; одночасно увібрали в себе історичну торгову функцію і нову етно-культурну та обслуговування туристів;

- доповнити існуючу меморіальну функцію шляхом створення нового меморіалу героям АТО;

- активізувати існуючу рекреаційну функцію за рахунок благоустрою та функціонального насичення паркової частини площі;

- гармонійно поєднати меморіальну, рекреаційну, ринкову частини площі. Площа має зберегти свою існуючу нестандартну композиційну організацію, тобто парк у центральній частині. Але він має перетворитися з розділювального простору, яким є наразі, у об'єднуючий, що зміг би, по-перше, залучити до площі різних за віком і вподобаннями людей та, по-друге, функціонально поєднати будівлі, що розташовані по периметру, а також оновлену меморіальну і відновлену ринкову частини площі.

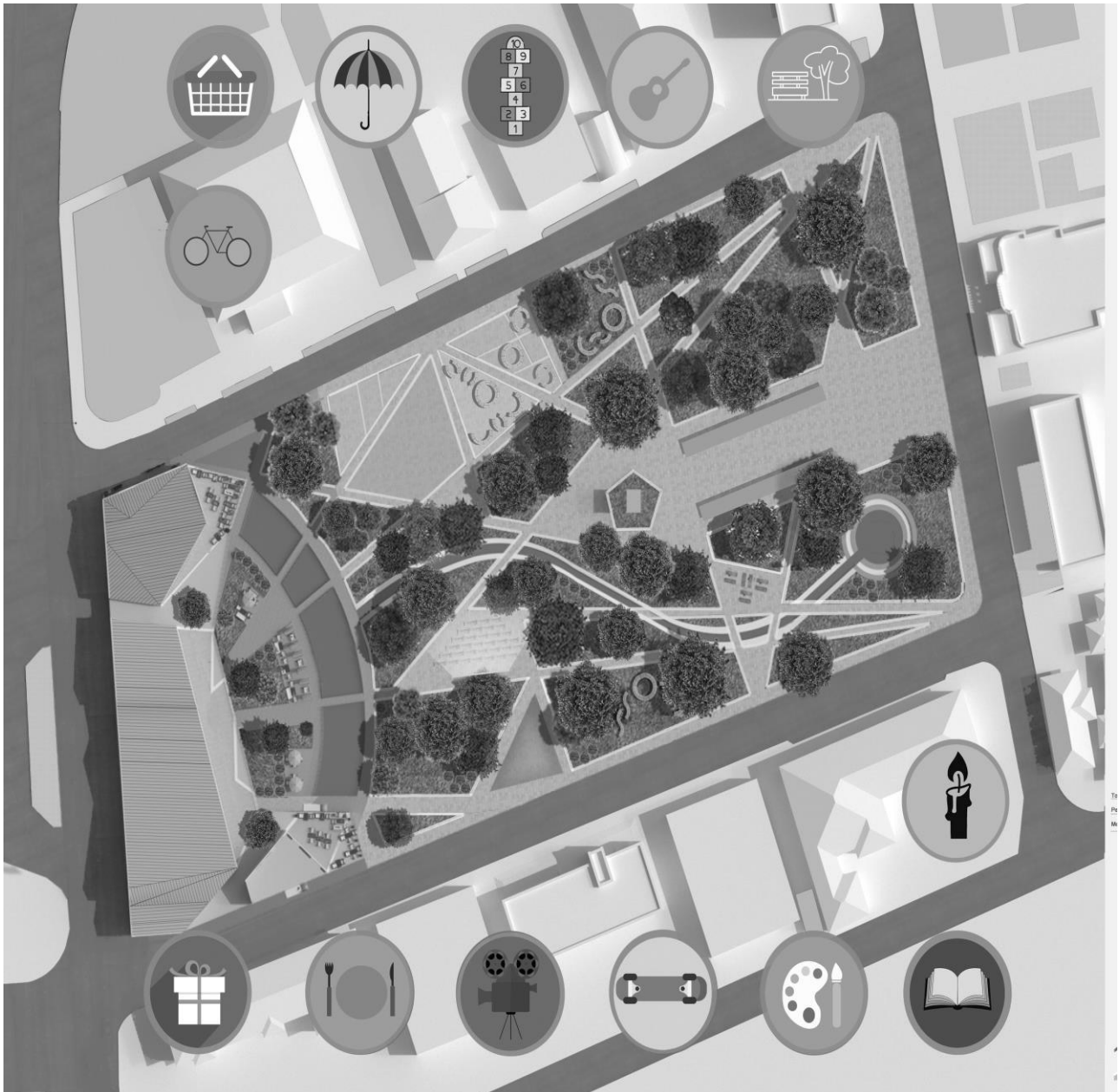

Рис.1. Проектна пропозиція ревалоризації площі Пам'яті у м.Бар.

Виконала: Оя І.,ст. АБС-67 КНУБА; керівник – Лещенко Н.А., канд.арх., доц. КІТА КНУБА

Нові торгові ряди мають замкнути із західної сторони периметральну забудову площі. Вони візуально відділять площу Пам'яті від простору перед мі-

ською автостанцією. Проте планувально ці дві території залишаться об'єднаними за рахунок створення частково відкритого першого поверху торгових рядів, що буде виконувати комунікативну функцію. Тобто нові торгові ряди стануть водночас розділяючим і об'єднуючим об'єктом між площею Пам'яті та територією міської автостанції. Їх форма та об'єм будуть підпорядковані існуючому архітектурному контексту.

Висновки.

Отже, запропонований проект ревалоризації центральної міської площі має на меті підвищити її історичну, архітектурну, утилітарну та соціальну цінність. Буде створений привабливий активний міській публічний простір, який користуватиметься попитом серед місцевих мешканців, стане цікавим для відвідання туристами та для вкладення коштів інвесторами. Розгляд даного питання з позиції зацікавленості та залучення різних сторін дозволить ефективно і грамотно вирішити існуючу проблему площі, а від її вирішення у вигаді буде все мале історичне місто і, в першу чергу, його мешканці.

Література

1. Джекобс Джейн. Смерть и жизнь больших американских городов/ Пер. с англ. – М.: Новое издательство, 2011. – 460с.
2. Лещенко Н.А. Створення мультикомфортного архітектурного середовища в умовах реконструкції історичного центру малого міста // Містобудування та територіальне планування: Наук.-техн. збірник. – К.: КНУБА, 2016. – Вип. 60. – С. 207 – 213.
3. Сторожук А.І. Подільський Бар та його околиці: історія і сучасність (події. особистості. факти): Навчальний посібник/А.І.Сторожук. – К., 2010. – 282с.

Лещенко Н.А.,
ardisconn@ukr.net, orcid.org/0000-0002-3198-4554,
Киевский национальный университет строительства и архитектуры

СОЗДАНИЕ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОГО ГОРОДСКОГО ПРОСТРАНСТВА В ПРОЦЕССЕ РЕКОНСТРУКЦИИ АРХИТЕКТУРНОЙ СРЕДЫ ИСТОРИЧЕСКОГО МАЛОГО ГОРОДА.

В статье анализируется вопрос привлекательного городского пространства. Определяется, почему существуют и чем отличаются городские пространства, что притягивают людей, и «пустующие» малоиспользуемые пространства.

Рассматривается создание привлекательного публичного городского пространства на примере ревалоризации площади Памяти в г. Баре.

Ключевые слова: привлекательное публичное городское пространство, исторический малый город, ревалоризация, рыночная площадь.

Leshchenko N.A.,
ardisconn@ukr.net, orcid.org/0000-0002-3198-4554,
Kyiv National University of Construction and Architecture

THE CREATION OF THE ATTRACTIVE URBAN SPACE IN THE PROCESS OF RECONSTRUCTION OF THE ARCHITECTURAL ENVIRONMENT OF THE HISTORIC SMALL TOWN.

The article analyzes the question of an attractive urban space. It is determined why there are and how different urban spaces, that attract people, and «empty» low-usage spaces. The creation of an attractive public urban space is considered on the example of the revalorization of the Memory Square in Bar.

Key words: attractive public urban space, small historical town, revalorization, market square.